

Bu Sayıda

KIRAĞI'dan	
Denizi Görmek İstiyoruz	2
Jaques PREVERT (Çev. Ahmet TARCAN)	
Kuşbazın Türküsü	2
İsmail KARAKURT	
Su İlahisi	3
Nazir AKALIN	
Şiirin Pozitif Duruşu ve Has Üretim.....	4
Cengiz COŞKUN	
Dulda.....	5
Enes AKMAZ	
Er Kişiden Yâr'a Söylenceler.....	6
Hüseyin SÖNMEZLER	
Gece Yıldızlara Kıyamaz.....	7
Ahmet VEYSEL	
Armağan	7
Ö. Faruk KARATAŞ	
Amaan Ayrılık	8
Halil GÜNEY	
Ayakların Yüreğim Gibi	10
Emiş COŞKUN	
Annem ve Ben	11
Mustafa ÖZÇELİK	
Arif Dülger'le Bir Konuşma	12
Mehmet SOLAK	
Mevsimlerden Arda Kalan Şiir	14
A. Tefrik OZAN	
Nur Çeşmesi	14
Oğuz Adem SELÇUK	
Merhaba Burcu	15
Hüseyin Kaya	
Bir Gün Bizi Bir Masalda Buluşturursa Kader.....	16
Mehmet KELEBEK	
Ne İhtişamı Var Gecelerin	16
Mustafa PINARBAŞI	
Günlük	17
Hamza YILDIZ	
Ayrılık Vakti	20
H. Ali BAYRAM	
Mecburum	21
Cevat AKKANAT	
Ekmek Bitti	22
İhsan BİÇİCİ	
Diyarbakir Delilo	24

DENİZİ GÖRMEK İSTİYORUZ

Nefes almak istiyoruz. Önümüzde irili - ufaklı, hormonlu - hormonsuz kültür mantarları. Kimimiz denize giden yolu bu kültür mantarlarının çevresinde dolanmakta arıyor, kimimiz mantarlara toslamakta. Toslandıkça mantarlar irileşiyor, tavaf ettikçe genişliyor. Bağırıyoruz feryadımız; günlük zaman öğütme tüccarlarının abus çehrelerinden dönüyor, aylıkçı bezirgânların gayya kuyularında yitiyor sesimiz.

Denizi unutup mantarların serin gölgelerinde uyuyanlarımız var, nemli, basık havanın baskısıyla boğulanlarımız. Mantarların, seçip omuzlarına aldığı oyuncular deniz fotoğraflarıyla avunuyorlar, seçilmiş olmanın gururu yetiyor onlara. Mantarlaşıyorlar; heyhat!

Mantarların arasında insan silüetleri de görmüyor değiliz. Mantarlardan kurtulup birazcık dinlenebilmek için adalar, çınaraltıları, serin su başları. Dinleniyoruz ve yeniden saldırıyoruz mantarlar ormanına. Görmezlikten, duymazlıktan geliyorlar, yüzlerini vermiyorlar. Bu yüzden, yüzleri var mı, yok mu bilemiyoruz. Mantar olmamızı istiyorlar veya ada, direniyoruz. Bu uğurda yüzlerce kayıp veriyoruz. En irilerinden bir mantarın küçücük bir işareti aramızdan onlarcasının kopmasına yetiyor. Bir işaret, bir anış kutsanmış mantarlar topluluğunun geçici zaferler kazanmasına yetiyor.

Direniyoruz...

Mantar veya ada olmak istemiyoruz. Denize ulaşmak, ayakkaplarımızı çıkarmak, nefes almak istiyoruz. Saçlarımıza rüzgârlar değsin, elbiselerimize sinen küf kokuları silinsin diliyoruz.

Çırılçıplak...

Biraz kenara çekilin, denizi görmek istiyoruz.

KIRAĞI

Jaques PREVERT

Çeviren: Ahmet TARCAN

KUŞBAZIN TÜRKÜSÜ

Kırmızı ve ılık kan

gibi yavaş uçan kuş

o kadar sıcak öylesine alaycı

ve korkarak kaçmak isteyen

yaşamak isteyen yalnız ve sersem

bağırarak şarkı söylemek isteyen kuş

kırmızı ve ılık kan

gibi yavaşça uçan kuş

bu, senin yüreğindir çocuğum

kanat çırpın yüreğindir

beyaz ve sert göğsünde

kırağı Şiir Dergisi ♦ Kırk beş günde bir çıkar Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Cengiz Coşkun ♦ Genel Yayın Yönetmeni: Tayyib Atmaca ♦ Yayın Koordinatörü: Mehmet Durmaz ♦ Dizgi - Tashih: Nazir Akalın ♦ Yıllık Abone: 400.000.- TL. ♦ Posta Çeki Hesap Numarası: Tayyib Atmaca 507532 ♦ Okuyucusuna gönderilir. ♦ Gelen her mektup cevaplandırılır. ♦ Gönderdiğiniz her mektup için iki mektup pulu göndermeniz rica olunur. ♦ Yazışma Adresi: P.K. 50 Osmaniye / Adana ♦ Telefonlar C.C: (0-364) 212 29 97 Ev: T.A: (0-322) 812 72 56 Ev: M.D: (0-322) 822 17 68 ♦ Baskı: ABC Matbaacılık Ltd. Şti. Tlf: (0-312) 230 36 19 Ankara

SU İLAHİSİ

Yeniden bir pencere aç düşlerimin ayışığı
Yanarım ben, gül atılsın taş atılsın
İssizlarda yağmur örtüğü gövdemin harabeleri

Tedbirsizdim, şiir gibi ışıyor sudaki gurbetimin
İliklerime kadar
Meleğin dokunduğu yalnızlık bendim

Ah efendim uzaktasın ağulu bir menzil bu
Kuytu adresimle izini sürüyorum sesinin
Menekşe aydınlığına doğru köpürmüş akıyor kalbim
Çürüyor dilimdeki kilin mühleti
Dirim karşılamıyor beni, ölüm ne ki!

Kanatsız bir uçuştur ruhumun cenk saatleri
Aceleyle kopuştur fecrin kemiğinden
Ve suçtur sulara düşen nergisi şairin
Kalemi kırabilsem, kitabımı yaksam ben neyim ki

Neyim ki su kasidesi'nden başka, taştan taş
Uzak kalırsam metafizik akışa
Ben neyim ki
Sessizlikte körelen yorgun esinti
Hasretle yükselen ipeğin ve suyun kıskırtılmış sesi

Ah efendim uzaktasın ağulu bir menzil bu
Kırık dökük bir dua gibi aşk kölenin dudağında
Kendi ördüğü hayret burçlarında

Beni kayıp sularında boğ, orda sakla!

ŞİİRİN POZİTİF DURUŞU VE HAS ÜRETİM

Duyuş ânını nesnel olarak izah etme ve duyurgaların şiire konsantrasyonunu sağlama ameliyesi, belirli bir derûnî tecrübe birikimine bağlıdır. Okunan bir şiiri algılamadan meydana gelen kalbî elektriklenme, bu derûnî tecrübe birikiminin potansiyelini oluşturur. Bu potansiyelin, bir şairin şiirini okuyan eleştirmeni yargı sahasına itiş i ise, yalnızca şiirin nesnel kıstas ve ölçütlerinden kaynaklanır. Şiiri değerlendirme bâbında indî, yani öznel sayılabilecek mütalaalar, hiçbir bakımdan okunan şiirin özdeğerini ve şairinin şiirsel birikimini anlamaya yeterli değildir. Yani objektif bir yargı serüvenini tamamlamak için, öznellik kâfi değildir. Bu durum direkt olarak gerçekten ehliyet isteyen büyük ve olgun bir duyuş organizasyonu ve daha da önemlisi, eleştirmenin derûnî yorumlama tecrübesi ve kültürel birikimiyle ilintilidir. Derûnî yorumlama tecrübesi, şiirin okuyucusundaki birincil nesnel karşılığı, kültürel birikim de, yine şiirin metin halindeki pozitif duruşu gereği, kollektif şuur kategorilerindeki ikincil nesnel karşılığıdır. Edebiyat tarihçilerinin, kendi şiirini kurduğunu söylediği bir şairin, çok sevilen bir şiiri ele alınıp tahlil konusu yapıldığında, ilk etapta eleştirmenin ortaya koyması gereken objektif iki esas, bu nesnel karşılıklardır. Üçüncü derecedeki nesnel karşılık ise, şiirin bizatihi kendi kurgu ve kuruluş düzenidir. Aheng-i edadaki seslendirmeler, müziksel ve anlamsal vurgular, o şiir hakkında verilecek yargıyı, şiirin çekirdeği açısından etkileyemez. Eğer böyle bir eleştiriden yola çıkılırsa, şiirin cevheri değeri kaybolur gider.

Şairin derûnî tecrübe alanına tam olarak giremeyen ve şiirin nesnel kıstas ve kriterlerini kendi çağrışım zembereklerinden algılayan eleştirmenler, bu noktada "şiirin mânâsı şairin karnında" der, işin içinden çıkarlar.

Usta işi bir şiirin, yorumcusu tarafından iyi algılanmadığını ve neticede kıyasıya eleştirildiğini gördüğünüz ve o yorumcuya o

şiirin nesnel karşılıklarını göstererek, o şiir ve şairi hakkında çok olumlu bir farkına varma alanına geçtiğiniz olmuştur. Yahut da notunu tam olarak verdiğiniz kendi şiirinizin başkaları tarafından, algılamadaki yorumdan doğan bir virüsle karşılaştığını görmüş, onlara karşı tecrübî veriler ve şiirsel arkaplanlar ve normlar sunarak daha olumlu sonuçlar almışsınızdır. Ya da bir masada 4-5 arkadaş oturmuş şiirden bahsederken biriniz bir şiir çıkarmış ve sizin yorumunuza sunmuştur. Siz o şiirin tecrübî yorum alanına, vurgular üzerinde durduğunuz bir vargıyla daha değişik çeşniler katmış ve o şiiri 1. sınıf bir şiir saymışsınızdır. Veya şiir sahibi sizin menfî yönde bir yargıya vardığınızı görmüştür de, sizi kendi nesnel karşılıklarıyla olumlu bir vargı alanına yöneltmiştir. Yani bir anda sevilmeyen bir şiiri belki de bütünüyle sevilmeyen bir şiiri, şiirsel tecrübenizin indîlikten sıyrıldığı bir ânda sevdirmiş veya sevmediğiniz bir şiiri veya şairi öyle bir platformda başkalarının objektif yorumları nedeniyle sevmişsinizdir. Bu indîlikten sıyrılmanın ve ehliyet kazanmanın bir sınırı olmadığı için her şairde, her zaman ve zeminde algılayış ve yorumlama problemi vardır. Ve bu hep böyle devam eder gider. Örneğin Sezai Karakoç'u anlamadığı için sevmeyen veya güzel çok daha güzel şiirlerinin farkına varamayan nice insanla karşılaşmış ve duyuş, algılayış, yorumlayış tecrübemle o insanları, o şiirlerin manyetik alanına çekebilmişimdir. Veya tam olarak tecrübî oluşum sahasına nüfuz edemediğim ve bunun için sevmediğim bir çok şiiri başkalarının yorumuyla sevmişimdir. Bu durum göstermektedir ki, her şairin ve her şiirin, indîlik nedeniyle absürdizmin prangasına vurulduğu, muhatabın dimağında mevcut bir derûnî zindan daha vardır. Bu idrak zindanı, zihinsel engizisyon, santimental demokles, mısraların satırlaralarında bir milletin ve belki de bir dünyanın çığlıklarını kısacak ve susturacak güçtedir... Fakat, kültürel ipuçlarının idraki neticesinde o zindan ay-

DULDA

Kendimi sağ elime toparlıyorum
Dilimi yüreğimi şehadet parmağıma
Saat zamana vurup gölge düşünce yere
Yitik ülke burası; işaretliyorum

Yitik ülke burası, kaybeden ben değilim
Güneş doğup yürüyor işaret değişiyor
Kaybeden kimse değil bulmağa arayan yok
Ben sadece gölgeyi; işaretliyorum

Ben sadece gölgeyi, işte benim mesleğim
Günün her yarısına yitik ülkeler kurmak
Suya vuran taş gibi güneş ufka düşünce
Gül kurusu akşam da; işaretliyorum

Gül kurusu akşam da, gölge bütün uzuyor
Uzun bir yitik ülke düşü tasarlıyorum
Hiç! yitip gitmeyecek ülke için gemiye
Dönüp kendi gölgemi; işaretliyorum

dınlandığı zaman, her şey net bir görüntü kazanır ve her şairin kendi şiirini bulma çizgisi de o sınırdan derinlik kazanmaya başlar. Bu bâbda "has üretim" tabiri, şairin notunu başkasından değil de, kendisinden almasına ve sanatı üzerinde kafa patlatmasına bağlıdır. Sanatı üzerinde kafa patlatan bir şair de done olarak cemiyet kültürünü, mukaddeslerini ve bunlardan dimağına süzülüveren bilgiyi sanatla süsleme endişesini taşırsa başarılı olur. Yoksa çalakalem, nesnel karşılığı olmayan uçarı bir anlatıma yönelir de, Ece Ayhan, İlhan Berk gibi adı şaire çıkmış müteşairlerin "Biz şiiri okuyucunun anlaması için yazmıyoruz. Bizim şiirimizde anlam yoktur. Varsa rastlantısaldır. Bizim şiirimizi anlayamayan okuyucu leş kargasıdır!" deme gaflet ve garabetine düşerse, indî mütalaalar ve sanat-edebiyat buhranları toplumu da, şairleri de izalesi mümkün olmayan bedîî bunalım ve yorgunlukların kucağına atar. Nitekim bugün de eline kalemi

alan bilgili veya bilgisiz herkes şiir yazıyor. Şiirin "ş"sini heceleyemeyen cüceler, kaliteli (!) edebiyat dergilerinde şiir adına ahkâm kesiyor. Geleceğin gerçek edebiyatçıları, şu çağımızın şiir (!) sicilleri olan dergilerini, antolojilerini, şiir kitaplarını, karıştırmaya layık bulur da, bir karıştırır, yüzümüzü kızartacak bir sürü belge bulacaklardır, buna inanıyorum.

Objektif olmak, sanat üzerinde sağlıklı önerme kurmak, indilikten kurtulmaya, yargı verilecek sahada nesnelliği esas almaya bağlıdır. Ancak şiir, buna gelemeyecek ölçüde hassas bir potansiyel taşımaktadır. Çünkü bilinen kelimelerle bilinmeyen bir şeyi işaretlemek, ifade edilen şeyle başka bir şeyi irade etmek ve sanat objesini en lirik biçimde tirada dönüştürmektir şiir. Dolayısıyla pozitif ezberlerle, metinsel alangîrlik nisbetleriyle şiirin karanlık donanımını kurcalamak mümkün değildir; objeler kelimelerin, kelimeler de esrarlı bir kalbin perdeleridir.

ER KİŞİDEN YAR'A SÖYLENCELER

mehtâba dökülen saçlarını belki de
bir sürgünde iki karanfil örneği
sen: ayrı yıldız, ben: bütün güneş
günlerce katlandığımız ayrılık serüveninde
olmadık vuslata beleş
en olmadık sevda
er kişi niyetine söyle, değil mi Gül / yâ / hû?

bulutlara gönül verdiğin söylendi ilk
güyâ, koynunda uyuduğun bir serseri yağmurdu
fırtına annendi, şimşek: soyunun tek vârisi
ondan kalan mahrum mirasyedi, sevdaca vesaitten
yolum gözlerine vurgundu.

bir zamansız hasat:
savrulur buluta ve mehtâba
ay tutarlar gökyüzüne, sen hep dolunayda
karanlığa iner iki melek, berzâhtan
şikestedir bizden yana,
o âfitâba
er kişi niyetine söyle, değil mi Gül / yâ / hû!

mizrâbın dokunduğu:
tek yürek diyorum kendimce
fırakın senfonisinde icrâ olunamaz
kanar güllerce o beste
içimde dışlanmayan, açmayan çiçekte
her dokunuş bir ölümdür, fikrimce
er kişi niyetine söyle, değil mi Gül / yâ / hû!

ölüm: erce bir yaklaşım, uzağına
bütün çizgiler ıraksak, hicrâna
ancak muktedir
avestada vurgun yemiş denizcidir
mendirekten avâre fener:
düşer balıkların ağına
bir basınç odasındadır netîce
gelince anafor anafor aklım başıma
gittikçe durulur dalga
sen, bulanırsın med ve cezire
er kişi niyetine söyle, değil mi Gül / yâ / hû!

GECE YILDIZLARA KIYAMAZ

Bir yerlerde sabah mı oluyor
Perdeler açılmakta
Duyuyor musun
Zaman bilmece sanki geceye has
Anlam yüklenir gözlerimde uykusuz
Yıldızlar kaymakta duyuyor musun
Oysa sabır tüketir, tükenir geceler
Gözlerim seni arar
Bir yıldıza karar kılamaz
Yıldızlara kıyamaz gece
Düşlerimden içeri girer
Tahtından düşer sultanlar bir gecede
Bir adım ötede soluklandığımız güneş
Ve bir gonca gülün bahtına serptiğimiz ateş
Bir yerlerde sabah mı oluyor

Ahmet VEYSEL

ARMAĞAN

gözlerin akkor gibi dağlasa şehirleri
yine de güneşimi al senin olsun derim.
çorak iklimlerimi beklesen bir dakika
durmam, ayak izinden haftalarca giderim...

ne çıkıp eller gibi delebildim dağları
ne de garip çöllerde şiir söyledim sana.
benim fazla gücüm yok, duygularım körpedir
dilersen yüreğimi sererim yollarına...

kanatlarım olsaydı kırardım, bilmelisin
yakınında, tutsağın olsam da, kalsam diye.
hayalin alev alev sardı beni, şaşırdım;
yıldızlar neye benzer söyle mevsimler neye...

madem yanarım külüm armağan olsun sana,
belki elin değer de avuturum kendimi...
istemezsen toprağa gönder bassın bağına!

AMAAN AYRILIK

*tutuklanıp kafeste kanadı çekilmiş keklik gibi
yürekte kalır bu hasretim vay*

K. Karabulut

Akşam usul usul iner şehire. Gökyüzü güneşle olan dostluğunu kutlamaktadır. Şehir yepyeni bir geceye hazırlanmaktadır. Yepyeni bir durulma vaktine. Yaprak rüzgâra, rüzgâr akşama, Akşam derin bir sessizliğe doğru akıp gitmektedir. Bir heyecan, bir koşuşturmaca. Bir yerler, hep bir yerelere doğru. Eller ceplere bir girip bir çıkmakta, birşeyler alınıp satılmakta, itişilip kakışılmakta, konuşulmakta yüksek sesle, alçak sesle. Sonra susulmakta, susulmakta ve hep susulmakta. Güneş savrulup yerini yaman bir geceye bırakırken tabiatın akışkanlığına katılmakta. Bir şeyler katmakta yaşadıklarımıza. Bu yüzden olsa gerek sokakların ve caddelerin soğukluğu ve yine bu yüzden olsa gerek insanların yüzlerine sinen o ürperti, o sessizlik, o korku...

Akşam usul usul iner yüreklere. Gün vaktini doldurup ardına bakmaksızın çekip giderken bizim de içimizde farkına sonraları vardığımız ne çok şeyi sürüklemektedir. Kopup gitmektedir yüreğimizden ismini koyamadığımız bir çok şey. Biz ismini koyamayıp "şey" deriz. Şey şey diye anlatıp dursak da, o şey çoktan içimizdeki anlamını bulmuştur. Gelip yerli yerine oturmuştur. Ardından şekil kazandırmaktadır bedenimize. Belki her gelen akşamla birlikte yeni bir çizgi daha kazandırmaktadır bedenimize, belki her gelen akşamla birlikte yeni bir çizgi daha atılmaktadır alnımıza. Biz her bir kırışıklığı biraz daha derinleşen, biraz daha belirginleşen alnımızı gururla dikerken gökyüzüne; usulca boynumuz bükülmektedir. Çaresizizdir. Yeni doğan bir bebek gibi. Her yaklaşan akşamla insanlar yeniden yaşarlar çocukluklarını. O çocukluğumuzdan taşıdığımız "kıyamet yarası" yeniden kanar. Sığınacak bir belde arayıp durur yüreğimiz. Elimizden tutan, tutup kaldıran, umudu ve hayatın anlamını aşıl原因 bir el bekleriz hep. Oysa biz büyümüşüzdür. Hem öyle ki üzerimize titreyen ana

babalarımızın ne kadar çocuk olduklarını anlayacak kadar büyümüşüzdür. Çaresizliğimiz büsbütün artar. Işık yerini karanlığa bırakır. Ve yüreğimiz karanlık bir uçurumun eşiğindedir.

Bir paylaşım.

Bir kitap.

"gece ve yalnızlık böyle başladım, işte hiçbir parlak söze dolanmadı dilim ve figana elverir mi ki gönlüm bilirim kazaya bırakılmıştır kalbim de nasıl kendime karşı durdum, nasıl ettim çizdim şu satırları sevgili seslensem sana, güç versen, herşeyi bıraktığım bu intihar arefesinde"

"Bileydim Ayrılık Var" isimli kitabına böyle başlıyor Karabulut. Akşamın son bulup içimizde umuda dair bütün sarayları viraneye çevirmesinin ardından gece gelmiştir. Bütün ihtişamı ve bütün yalnızlığıyla. artık yüreğimizde kurulan yalnızlık damarlarımıza doluşmaktadır. O kan devinimi, o heyecan damarlarımızın elastik duvarlarını çatlatmadığı sürece kalbimizden bedenimize yayılacaktır. Hepsı bu kadar mı? Hep böyle çaresiz bekleyecek miyiz? O talan yurdunun çiçekleri hiç açmayacak mı?

"Kıyamet yarası" başlığı altında topladığı şiirlerinin birinci bölümünde yüreğindeki gecenin, yalnızlığın ve hüznün toprağını karmalayıp aşkı eker ve özene bezene onu beslemeye başlar şair. Sevgiyle, umutla başlar. Gece de yalnızlık da "şey" olmaktan çıkıp "aşk" kelimesine bürünmüştür. Her şey "O"nu sevmekle başlamıştır. O gecenin ortasında yüreğinde sallanan bir kandil, uçurumun eşiğine kurulan bir köprü, soğukluğundan yakındığı şehrin bahar mevsimi, kırısan alnında gezinecek ipeksi dokunuş, "yirmibeş yaşının rüzgarı" yani bir aşk, yani hayatın öte yanı, bir sırrın perde arkası...

"Güz yaprakları gibi şaşkın

saçlarıma düştü sevdan" dese de şair; kendi özlem denizini o kadar büyüttü ki:

"kıyamet yarası mı bu ay oğul

böyle de sevmek mi olur" demekten kendini alamaz.

"sıcaktır, öylesine yumuşaktır

kalbin

avuca alınmış bir kuş gibi

çirpınır durur aydınlığa kadar"

Sevmek. Erich Fromm'un "İlgi, bilgi, saygı ve sorumluluk" olarak özetlediği bir sanat. Sevgi emeğin ürünü. Hüznün, ayrılığın ve gözyaşının yeşerdiği bahçe. Eşsiz bir güzellik. Güzel olan Yaradan'ın güzellerine güzellik katan bir duygu. Biz o eşsiz güzelliğin neresindeyiz? Sevgi diye isimlendirdiğimiz o güzelliği ne denli yaşayabiliyoruz?

"sana bana göre değil aşk asıl

küçülen sevinçleri yaşamaktayız, bize uzaktır" diye seslenen şair kendine sevgiden büyük, çok büyük bir pay ayırmıştır. Onun yüreğinde kendini bitiren sevinçlere yer yoktur. Küçülen değil, büyüyen, dallanıp budaklanan bir sevda avutabilir ancak yüreğini. İçinde mateme sevk eden ne varsa hepsi aşkın müşfik şemsiyesi altında bambaşka bir şekil almıştır.

Onu ayrılıkların şaliri olarak tanıtanlar da var. Ayrılık onun dilinde, ezberinde ve belleğinin en canlı bölümünde. Her an yaşadığı ve duyumsadığı. Kendisiyle yapılan bir röportajda "neden hep ayrılıkların şairi olarak tanınıyorsunuz?" sorusuna "Benim bir Milenkam vardı, o da gitti. Ben nasıl ayrılıklara dair şiir yazmayayım." şeklinde yanıt vermiştir. "Yürekte Kalır Bu hasretim" isimli ikinci bölümde kanayan yarasını akıtır şiire. Hayata bağlandığı köprü çoktan yıkılmıştır. Bu hangi vurgunudur sevdanın? Tek başına ve çaresiz. Akşam olacaktır sonra gece, sonra gündüz, Sonra aylar ardı ardına sıralanacaktır. Mevsimler değişecektir bir bir. Dün serpilen tohumlar kocaman ağaç olacaklar dik dik. Oysa bir kara gözlü, huri gözlü, buğulanmış gözleriyle arkada kalan vardır. Dün nerede ise, bugün yine aynı yerinde hiç değişmeden kalan. Yalnız yüreği acıyla kavru. Hep o acı, hep o bırakılmışlık, terk edilmişlik. Hep bir sevdanın vurgunu.

"Bir ayrılık, ilk haber ve bırakılmışlık
ey sevgili can tınazı, hüznün gurbeti, yanmışlık
Bilirim, kartal yuvasına ne hızla giderse öyle gittin
Gittin bir ana sevgisinin en güzel izlerini bırakıp
Bağrımda / gül karanfilli çiçek açan yerlere gittin"

O çekip gitse de geride bir hayat bırakmıştır. Çünkü gittiği yerde hayat vardır, bıraktığı yerde de. Bir gürül gürül akan nehir vardır. Hücre hücre sulayan bir nehir. Onun, gidişi gidiş değildir. O kendi ruh ülkesinin bir diyarından bir başka diyarına göç etmiştir sadece. Buna bir gidiş diyemeyiz. Bir hicrettir belki de. Sevgilinin hicreti. Ki öyle olmasa yürek nasıl dayanır bu hasrete. Hasret nasıl da kor kor olup yakmaz, yakıp da kül eylemez bedeni.

"artık sana gel diyemem

bir başka güzellik var ayrılığında"

Şair öylesine aşkın bir sevdanın akıntısına kapılmıştır ki, sevgilinin varlığı bir başka güzel iken, yokluğu bir başka güzel. Yürek böyle söyler hep. Sevdadan yana şeksiz şüphesizdir. Ya sevgili? Sevgiliden yana aynı vefa var mıdır? Yoksa sevgili aldanmış bir hayata doğru mu yol tutar?

"artık sana gel diyemem

bilirim seni aldanmış bir hayat çağırır
beni de üzerine bastığın toprak"

Onun apansız çekip gidişine hem de aldanmış bir hayata doğru gidişine yüreği elverir mi? "Beyaz bir mendil olur aşk sallanır, konuşur, yalvarır" sevgiliye. Ardından buğulu gözlerle mırıldanır:

"doğru değil gidişin, sana karşı olan son sözüm
hayat ne güzel olur, sen olmazsan iki gözüm"

"Sevdadır Kolay Değil" isimli üçüncü bölümde ise sevgiliden yana bir vefa, bir umut bekler ve bunu coşkuyla dile getirir:

"aslında gerek yok bu sevda şiirlerine

seni ne çok sevdiğimi söylemesem de bilirsin" der ve ardından:

"... ve seninle beslenir şiirlerim

umut nedir, daha bir çoğalır yüreğimde" diyerek hüznünü de umutla örter.

Son bölüm olan "Milenka" ise aşkın adıdır. Hem öyle bir aşktır ki, şairi:

"bu yüzündeki sevinç hangi şarkının adı söyle
söyle nedir aşk, milenka, seni böyle sevmek
değilse" söyleyecek kadar cesur kılmıştır.

Sevgili de vefalı olsaydı keşke:

"sen de vefasız çıktın oysa

ben bir yürekli, karşıma çıkan sevda yalan" diyerek kalbindeki hüznü kamçılıyıp durmaktadır. Çünkü:

"hiç sevmediğim bir mevsimde

darılmış güle bülbül

gelip dalına konmaz"

Kemal Karabulut "Bileydim Ayrılık Var"ında az şiire çok duygu sığdırabilmiş bir şair. Dilinin sadeliği şiiri rahat anlaşılır kılarken diğer yandan şairin ustalığını da ortaya koymaktadır. Özellikle yöresel halk kültürünün yalın izlerini taşıırken aynı zamanda yanlı yönlü ve çok yüklü şiiriyle de farklı bir öneme sahip. Bir dostunun Karabulut için "saçındaki herbir telden ayak tırnaklarına kadar aşkla dolu bir adam" diye sözettğini duymuştum. "Ezberde kalmayan şiirin çekiver kuyruğunu" diyen şair dildeki yalınlık ve duygulardaki coşkunluğuyla şiirimizde canlı bir renk olarak yaşarken geridekilere de büyük bir zenginlik sunmaktadır.

Bir paylaşım.

Bir kitap.

Gece ve aydınlık.

AYAKLARIN YÜREĞİM GİBİ

(Z. K. için)

biz yürüdük ve ardımıza binlerce taş dikildi
binlerce ömrün anatomisi
işte ayaklarımız ayaklarımız var ya
hep aşklardan önceydi ve ayaklarımız öylesine eğri

eksik/etek sevdalar yürüdü yalnayak
aynalara baktık yaratılmışlara
dualar ettik bütün renklerde
rengin keskindi yüreğimizi ikiye biçti
derin akan sulardan geçtik bir avuç korla
üş rindi topladık bir güzmevsimi kırık aynalardan

yürüdük ve hüzün gelinlik bir kız gibi çöktü
akşam bir ayna güzeli bir sessizlik
görüldün pencерemde soluyan saksılarda ve ay tutuldu
balıklara seveda dersleri veriyordun bir kar tanesi kadar hafif
işte rüzgâr rüzgâr var ya
hep saçlarımızdan önceydi ve saçlarımız öylesine derin

duru bir suya düşersen keskin ve yankılı
ölüm yine erken bir saat
ve ölürüz ay gibi horozlar çılgınca öter
bir sürü hap yutarız ölüme karşı sevdaya karşı
ve yine ezanlar okunur

yürüdük ve perdeleri sıyırdık eşyanın üzerinden
işaretler koyduk ölüm adına yaşayabilmek için
işte sevdalarımız sevdalarımız var ya
hep görmeden önceydi ve ismin öylesine beyaz
resimler ayakta yaşam için bir yığın formül
yaratılmışların son filimleri de çekildi
doktor yok doktorlar devre dışı bu oyunda
ve oyunlar gerçeklerimizden bir parça

yürüdük ve gölgeler kısalttı ömrümüzü
perdeler acı çeken birer yılan içimizde
bütün sular bulanır bir akşam
bir akşamsefası düşer saksılardan önümüze
işte çiçekler çiçekler var ya
hep kelimelerden önceydi ve kelimeler hançeremize yara

son neşteri de kızdırıyorum dudaklarımda
ve örtün sırlısıklam ayakların yüreğim gibi

ANNEM VE BEN

Beni bir hafta önceden
Uğurlamaya başlamıştın ya
Gözyařlarınla gizli gizli
Kaçırıyordun ya benden
Sussun bayram şarkıları
Hasta olmuřsun ağlamaktan
Ağlama, bir ayrılığa iki gözyaşı çok
İçim götürmüyor buraları

Nazlayanım yok
Karlarda sensizliğin hasreti sarsıyor
Gözyaşlarımsa içime akıyor
Ağlama, sesini duymak
Sıcaklığını, kollarını aramak işkence anne
Nedir aramıza dağlar koyan
Yüzümde hüzün perdeleri
Anlamazlar,
Gülmek ihanettir sensiz bu yerde
Anlatamıyorum kalemim tutsak
Yüreğimde kırışıklar artıyor

Yağın yağmura yol
İnat bir gülümseme bende zamanı kıskandıran
Çaresizliğin çılgınıyım
Bilsen, kapandayım
Gariplik kokuyor adımlarım

Kimseye anlatamam YAşAMAK NE ZOR
Kendimi unuttum bir rüzgârın selinde
Ben, ben bile ben değilim burda anne
Bilsen ne serseriyim
Bırak terkedeyim bu yeri
Kıskacındayım "adalet"ink
Mahkûm eden benim beni
Gülsem mi ağlasam mı
Yoksa çalışıp "adam" mı olsam anne!

* Şaire; Erzincan Hukuk Fakültesi'nde öğrenci iken elim bir trafik kazası sonucu Rahmet-i Rahman'a yürümüştür. Allah rahmet eylesin.

ARİF DÜLGER'LE BİR KONUŞMA

1- Şiir biyografinizi kısaca anlatabilir misiniz?

İstanbul İnşaat Teknik Lisesi'nde yatılı olarak tahsilimi sürdürdüğüm günlere (1977-1981) tekrar bir göz attığımda taşradan gelen bir çocuğun gurbet, yalnızlık ve parasızlık dolayısıyla sevgi, şefkat ve ilgi arayışlarına sarınarak hayatı tanımaya, hayatı yenmeye çalıştığını görüyorum. O genç, galiba bunu başardı da. Düşünüyorum da, bu başarımın altında edebiyat, sanat ve düşünce türü eserlerle ve bunlara ilgi duyan çevrelerle haşır-neşir olmam vardır desem mübalağa olmaz. Hayatta başarılı olmanın ön şartı, insanları ve çevremizi sağlıklı bir biçimde algılayıp tanımaktan geçer. Okumaya esasen, Pınarhisar'da okurken Din Dersi öğretmenimiz olan Yakup Küçüker'in teşvik ve yönlendirmeleriyle başladım. Olaylara ve insanlara önyargılı yaklaşmamayı, peşin hükümlü olmamayı bize öğreten bu hocamızdır. Yaşımız ilerledikçe bunun ne denli önemli bir şey olduğunu daha iyi görüyoruz. Tür ayrımı yapmadan okuyordum. Ahmet Günbay Yıldız, Hekimoğlu İsmail, Raif Cilasun'un romanları ve Rus yazarlarının klasikleri ilk hatırladıklarım. Daha önceleri arkadaşlarla çantalar dolusu değiş-tokuş suretiyle okuduğumuz Teksas, Tommiks gibi çizgi romanlara olan tutkumu unutamıyorum. Bunlardan şiire nasıl geçtim tam bilemiyorum. Yukarda andığım psikolojik ortamın da etkisiyle kendimi en iyi bir biçimde şiir kitaplarında bulduğumu sanıyorum. Okul yıllığında hatırat kabilinden ilk şiir denemem yayınlandı. Üniversite eğitimi olarak da sosyal bilimleri bilerek ve isteyerek seçtiğimden, şiir ve edebiyata biraz daha yakın oldum. Şair dostum Süleyman Çelik'le fakülte yıllarında aynı öğrenci evini paylaştığımız sıralarda, şiir çevremiz ve çizgimizin de uzun yıllar müştereklik arzedeceğini bilmiyorduk tabii. Süleyman Çelik kardeşim, şiire benden önce başladığı gibi edebiyata yatkınlıkta ve

yetkinlikte her zaman benden bir adım daha ileridedir. Kendisiyle ortak ilgilerimiz, ortak edebiyat ve sanat dostları, faaliyetleri ve tanışıklıklarını da beraberinde getirdi. Yaşar Kaplan'la ilk diyalogumuzu 1982 yılında birlikte ve fakat ayrı ayrı yazışarak kurduk. Şiir alanında ilk ciddi yönlendiricimiz Yaşar Kaplan olmuştur. Aylık Dergi tecrübemiz, daha sonra Ayane, Kardelen, İslami Edebiyat, Kayıtlar, Özülke vb. dergilerle kurduğumuz ilişkilerin sağlam zeminiydi. Bu saydığım dergilerde şiir çalışmalarım yayınlandı. Birkaç yıldır herhangi bir yerde şiir yayınlamıyorum. kendime göre birtakım gerekçeleri olan bu bilinçli kararımı zannediyorum Kırığı dergisi ile değiştiriyorum.

2- Bugüne kadar iki şiir kitabı yayınladınız. Şiirde yürüyüşünüz nereye doğru gidiyor?

Doğal olarak en mükemmele doğru. Bunu yakalayamayabilirim belki, ama amacım ve yönüm budur, niyetim budur. Amacım, yaradılışımızdaki hikmete mebnî olarak kâmil bir ahlaka sahip olma yolunda sanat yapmaktır. Hayatımın pratiği ile de bunu doğrulamak istiyorum. Bu amacın en iyi kanıtı olmasını dilediğim şiirimin de bu doğrultuda insanın yüreğine hitap etmesini arzuluyorum. Şiir teorileriyle kendimi sınırlamadan, kafa ve yüreği bir noktada buluşturduğum, buluşturmayı başarabildiğim zaman şiirimin doğru yolda yürüdüğünü rahatlıkla söyleyebileceğim.

3- Günümüzde şiir okuyucu ile buluşuyor mu? Yani, okur-şiir ilişkisi nasıl?

Şiir, okuyucusunu da beraberinde getiriyor zaten. Zahirî şiir kitaplarının uzun yıllar boyunca satılıp tüketilememesi okur-şiir ilişkisini olumsuz düzeyde gibi gösteriyorsa da, çeşitli vesilelerle düzenlenen şiir gecelerine beklenenden çok ilgi gösterilmesi, salon ve meydanların dolması da bunu yalanlıyor. Eğer, şiir gerçekten varsa ve şiir başlıbaşına şiirse, okuyucu da, dinleyici de var demektir. Okura suçu atmak kolaycı bir yöntem ve savunmadır.

Sayıllara takılıp kalmayalım ve biraz da şairler olarak yazıp çizdiklerimize bakalım. En iyi mümeyyiz zamandır. Zamanla yarışabilen şiirin okuyucu problemi yoktur. Bilakis, günümüzde okuyucunun şiir problemi vardır. Has şiire hasret insanımız. Eski şiir kaynakları üzerindeki bulanıklık hala giderilemedi. Ama, durumdan ümitsiz değilim. Gelecekte de güzel şiirler yazılacak. Günümüze en doğru ve gerçekçi açıdan ayna tutulacak.

4- Şiirinizin beslenme kaynakları hakkında neler söylersiniz?

Şiirimin beslendiği kaynakların başında Kur'an İslam'ından neş'et eden inancımız geliyor. Hamdolsun, dinimiz İslam müdahaleci bir dindir. Beşikten mezara kadar tavır ve hareketlerimizin rengini ve eksenini belirler. Şiir faaliyetimiz bundan azade değildir. Yunus Emre ve Mevlana'yı da besleyen aynı kaynak değil midir? Başlangıçta şiirin şiir olan kaynaklarına bilinçsizce ulaşıyordum. Şiirimin önünde, evveliyatında her zaman İslami düşünce durmuştur. İslami düşünceye ünsiyetim oranında, seçmeci davranmaya başladım. Divan edebiyatının önde gelen mimarları olan Fuzuli, Baki, Şeyh Galip yanında, Halk edebiyatı şairleri ve İslami ve toplumsal duyarlılığı olan Sezai Karakoç, Necip Fazıl, Yahya Kemal, F. Hüsni Dağlarca, A. Kutsi Tecer, F. Nafiz Çamlıbel, Mehmet Akif, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, A. İnan, İsmet Özel, A. İlhan, N. Hikmet başta olmak üzere bir çok şair bizim kuşağın beslendiği ana şiir damarlarıydı. Geleneksel kaynaklarımızdan gerektiği gibi yararlandığımı söyleyemem. En azından Osmanlıcam ve Arapçam yok. Genç kuşak şairleri olarak birbirimizden beslendiğimizi de itiraf etmeliyiz. Yaşadığımız gündelik hayat tecrübemiz, acı ve sevinçlerimiz de şiirimizi beslemektedir elbet.

5- Günümüzde Türk şiiri, ülkenin ve çağın meselelerine karşı yeterince duyarlı mıdır?

Ülkenin ve çağın meselelerine karşı insanımız yeterince duyarlı mıdır ki, şiir yeterince duyarlı olsun? Fakat, bundan önce ülkenin ve çağın meseleleri nelerdir sorusuna açıklık getirilmesinin daha yerinde bir davranış olacağı kanaatindeyim. Öncelikli mesele, galiba, insanın evren, yaratıcı ve diğer hemcinsleri karşısındaki konumunu kavrayıp kavrayamadığı meselesinde düğümlenir. Şiir bunu kavramaya yardımcı olduğu oranda

takdire şayandır. Ne olduğunu bilen, nasıl olması gerektiğini de bilir. Varlığın anlamına kayıtsız olan insanların hakim olduğu bir dünyada yaşıyoruz. Beşeri sistemlerin böyle bir kaygısı olmadığı gibi, bu kaygıyı döndürücü tedbirlerini de alıyor. İnsanları bu şoktan kurtarma yolunda şiir, önemli roller üstlenebilir. İnsan zihnini ve yüreğini iyilik ve hayır yolunda kıskırtabilir. Şiirin hiçbir zaman uyuşturucu bir fonksiyonu olamaz. Şiir, arkaplandır, eşyanın özüne yöneliktir, bilinçaltıdır, bunların ötesinde ufuk ötesidir. İmkanları böylesine geniş bir aracı siz, nasıl olur da körü körüne itaatin ve uyuşukluğun müsebbibi kılarırsınız? Günümüz Türk şiiri rotasını şaşırılmış bir gemi hüviyetinde, anlamsızlık dalgalarıyla boğuşuyor. Geminin en ayık yolcuları ve mürettebatı kuşkusuz İslami duyarlılığı şiar edinmiş Müslüman şairlerdir. Bu bizim toplumsal şansımız ve yarınlara olan güvenli bakışımızdır, umudumuzdur.

6-Günümüz şiirinin mevcut problemleri nelerdir?

Bir önceki soruda tekrarladığıma cevabı kısmen de olsa, burada tekrarlamayım. Açıklıkla ifade etmeliyim ki, şiir sorunları üzerinde fazla kafa yoran birisi değilim. Bu benim işim de değil. Amacım, kendi ölçülerime göre en iyi şiiri yazabilmek, mükemmeli yakalayabilmektir. Hiçbir zaman iyi bir teorisyen olamadım, olamayacağım da. Bu demek değil ki, şiirin teknik ve dil, şekil, muhteva, anlam vb. sorunlarına biganeyim, bu sorunlardan habersizim; hayır. Demek istediğim zarfın içindekiler beni daha çok ilgilendiriyor. Kendi şiirim beni daha çok ilgilendiriyor. Edep ölçüsünün yitirilmesi, şiirin bütün sorunlarını gölgede bırakıyor. Hakikat güneşine sırtımızı dönmek yerine, hikmetin mecnunu olmalıyız. Hikmet şiirin de esasıdır. Bilindiği üzere, "yitik malımızdır". Musa'nın sahip olduğu ateşi ancak, hikmetle elde edebiliriz. O Musa ki, ulu'l-azm Peygamber: "Ateş elde etmeye gitti; öylesine bir ateş gördü ki ateşten vazgeçti" Mevlana'nın diliyle. Günümüz Türk şiirinin ateşi düşmüştür. Harlanması lazımdır. Ve kendimize sormamız lazım: Bizim, elde edip de vazgeçtiğimiz böylesi bir ateşimiz, aşkımız var mıdır? Sanırım esaslı problemimiz budur.

- Teşekkürler.

-Ben teşekkür ederim.

MEVSİMLERDEN ARDA KALAN ŞİİR

/yaz/

mevsim yaz aylardan haziransa
tarih düşürülür ondördüne
bir veda bu/sesiyle sarsılır ülkem
ve kaldırımlara düşen tanıklığıyla
öylece başlar günlerin hırsızlığı
kahır olur akar dizelere
tükenir takvimler dayanır seksenyediye

mevsim yaz aylardan temmuzsa
ırak olur dost düşman
bir kır sevdası gönenir adı menekşe
göz yeşil ten ıslak
hiç sığır mı birkaç heceye
böylesi sağnak

mevsim yaz aylardan ağustossa
bir ihtiras sarar kumsalı
akrep kıskacında onca yasak
boşalır bedenlerimize sarsak
bir öksürük işaretiyle başlar
yakala(n)mak sancısı yaşamak

Ahmet Tevfik OZAN

NUR ÇEŞMESİ

Çatlayan dudağımla içtiğim kana kana
Sudan, el insaf... çeşmenin ne menfaati olur ki?
Her gün beş kerre secdenin, tarifi ne mümkün insana
Verdiği huzur ve sükûn... sözde takat mi kalır ki?

MERHABA BURCU

Suların derinliğinden mavilikler getiren

Ve ışık taşıyan karanlık dehlizlere

Alinterimin atlası,

Ekmeğimin göznuru

Demir bileğim merhaba!

Bu yanlış anlamaların hesabını kimler verecek

Ey çelişkiler anıtı şiirlerim,

Ey siyah-beyaz makara?

Her lahza beklediğim sonsuzluk yağmuru

Sancılı dileğim merhaba!

Siz, yaşama sebebim çocuklar,

Ninnilerinin bir yanı türkü, bir yanı ağıt

Ve bir yanı öğüt olan kadını;

Çocuklarımin anası, soframın bir ucu

Kanatsız meleğim merhaba!

Herşey ve herşeyi birlikte kazandığım

Ve her güzelliğin ilham kaynağı,

Sevginin anayurdu,

Şairliğimin gururu

İnsan yüreğim merhaba.

SADAKAT

Hüseyin KAYA

(.....)

*birgün bizi bir masalda buluşturursa kader
ihtimal yüreğime yüreğin anka olur*

Saçlarını o kadar uzatmasaydın
Kirli çamurumda gölgen küçük olsaydı
Sevdan bir dev gibi büyümeseydi
Göklere götüren küçük olsaydı
Saçlarını o kadar uzatmasaydın
Kirli çamurumda gölgen küçük olsaydı
Bir kaç mevsim sonra bir kuru gülden
Kirli çamurumu alıp götüren
Bir nehri sevdiğimi hiç duymasaydın
Ya da eylül saçlarında binbir yakamoz
Karışsaydı güneşe küçük gölgen
Ya da eylül saçlarında binbir yakamoz
Ah.. Yürek taşır bir nehir olsaydın

Mehmet KELEBEK

NE İHTİŞAMI VAR GECELERİN

hangi sevda büyütüyor ellerini
hangi çiçek dalında güzel

İNS YAPRAĞI BAHARIN PENCERESİ

aşkın en soylu yanıdır
peri perdesinden sızan sözün
rüzgârına kapılmışlık
ve aşkın en mahrem yanıdır
hummalı bir bakışın
sabahı uyandıran elleri

NİÇİN SEVDALAR GÜLÜMSE KOKAR

geceyi bölen bir şarkı gibi
buğday tenli kaldırımlar
niçin anlamlı bir tebessümdür
ahaliye varan sokaklar

SADAKAT

gözlerin sadakatidir yüreğime ilk sızan
aşkın nevbaharıdır beni ilk yakan

DÜZGÜN YÜZLÜ ADAMA DAİR NOTLAR

16 Eylül 1995

"Üstümüzde bir gök olmalı değil miydi!"

İşte, bir çok daha...

O, maviliğine inandığımız, saçakları altında kendimizi her şeyden emin hissettiğimiz kubbe, meğersem gök değilmiş!

"gök değil

mezbah yukarsı"

Şimdiye kadar edindiğimiz bilgileri yeniden gözden geçirirken, gördüklerimizin sahiciliğinden de şüphe etmemiz gerekiyor artık.

...

Ve şu şiir...

"Ne anlama gelir bunlar"

Kör rolünü bu kadar DÜZGÜN okuyabilen bir başka "artiz" düşünemiyorum.

16 Eylül 1995

"Güneşin aynı yerden doğup battığını yalnız ben izledim"

Bu dizeler, herkesçe malum, bir hadis-i şerif ile ilgili, kıyamete dair...

(Evrenin fiziğini bozmaya Kadir olan, ancak Allah'tır)

Kapkıner, işte, bu hakikat'ten hareket ederek yaklaşıyor Hadis-i Şerif'e, güneşin batıdan doğup doğudan batmasından, aynı yerden doğup batışını izlemeyi daha dehşet verici buluyor. "Halisa bir kul olmak" ve "alnını muttasıl secde"ye dönüştürmek için buna ihtiyacı da vardır.

Çünkü, kıyametlerini devşirmiştir.

Ödem yeşilidir.

Ve nöbetler devam etmektedir.

29 Eylül 1995

Kendisiyle yapılan bir söyleşide öyle diyor:

-Ben, hiç şiir yazmadım. Şiir söyledim!..

Sanıyorum bu yüzden olacak... fazla pervasız.

"artık, mescidim nar"

ve

"yüreğin meryemdir

cibril attı beni sana"

dizelerinde olduğu gibi.

Fakat, pervasızlık, onun şiirinde hiç sivrilmediği gibi, onu müstesna da kılıyor.

1 Ekim 1995

Doğru acılar ve düzgün yüzlerle, biz insanlar arasında bir köprü kurmayı amaçlıyor Kapkıner.

bizi, dizeleriyle en uzak dünya uçralarına... dünyasının uçralarına çağırıyor ve bu arada, önemli ipuçları da veriyor vaziyetine dair:

"arama göklerde

artık, ay'dan bakmıyorum

yokum kaldırımlarında

yıldızların

gökten yere sükût ettim

şimdi bir burgu

kanlı başım."

7 Ekim 1995

Roman(ları) da varmış..

Ben henüz ulaşamadım onlara. Şiirlerinde, sadece yüzlerini gösterdiği insan tiplerini daha yakından tanımak lazım. Bunun için roman okumayı bile göze alıyorum!

...

Hepsi birbirinden ilginç tipler...

Mesela, "şaman babalarını" ya da "ağız tadını sevenlerle, fotofobilleri" veyahut "bitli babaları" daha yakından tanıdığım da muhakkak çok güleceğim. Fakat, "kendisine sürekli ihanet edilen adam demek" olan "mürşid"i tanıyınca, "düzgün bir yüzle ağlamayı" da başarabileceğim herhalde...

10 Aralık 1995

Bir acı ki, bitimsiz...

Hazan ve hüzün, eylül'ün marifeti değil:

"eylül'lerden sonra gelen"

ve

"sanki bir ay"

olan eylül'dür onu muzdarib eden.

Bununla ölümü imgelemeye çalıştığını sanmıyorum. Çünkü, o, imgeye dayalı bir söylem yapmıyor. Kendini "müstesna" bir şair olarak tanımlarken gösterdiği açıklık ve samimiyeti, eylül konusunda da aynen muhafaza ediyor belli.

Zaman zaman suret değiştiren bir eylül bu.

Bazen:

"bir çift müennes göz"

bazen:

"demek akrabayız" şeklinde ifade ettiği, unutulmuş eski bir yüz.

kimi zaman:

bir yanılgıdır ki, daha çok "sehiv secdelerine" benzer...

kimi zaman da:

"sara nöbetlerimdi avuçlarımda / kilitli kalan" der,
demesine ama, "eylül, bir ay'ın adıdır aslında".

14 Aralık 1995

Şiir söylemeye, kırk yaşından sonra başladığını biliyorum.

"Bu rüzgar" ise, muhtemelen ilk şiiri onun...

Fazla, "Cahit Sıtkı" kokuyor çünkü.

Bilhassa şiirin ilk üç dizesiyle, hemen peşinden gelen (6) dize, adeta bağıyor Cahit Sıtkı'yı ve Otuzbeş Yaş'ı...

"işte bahar

kalktı yerden

kırk yıllık kar

kabustan bir başka şeye / döndü korkularım

/dönmesine/ ne günler ne güneşler var/

bu mi beklediğim bahar/ bir rüzgar, bir rüzgar"

Ama, gene de Kapkîner'le Cahit arasında çok derin uçurumlar var. Bir kere Kapkîner, "Varlık sebebi" konusunda Cahit gibi yalpalamıyor. Sağlam bir zemin üstündedir ki, bunu "İcbar ediliğim ikamete latif düştüm" cümlesi de açıklıyor zaten.

Kapkîner, eşyanın anahtarını eline geçirmiş, hiçbir tereddüd'e mahal bırakmamış sanki... Oysa Cahit'in söylerkenki coşku ve heyecanı, eşya'ya bakışta pek pısrık kalıyor. Sözgelimi: Cahit, "suyun insanı boğduğunu, ateşin yaktığını ve taşın sert olduğunu, geç de olsa farketmiştir" ama, ölüm denklemine de hiçbir anlam verememiştir. Bu yüzden gene, de "farkettiğini" söylediği gerçek konusunda tereddüdlüdür ve ölümden hep korkmuştur bu yüzden...

"nasıl kızayım

uykumu kaçırdığına

değirmene akan su

sesin öyle güzel ki

duymak isterdim

öldükten sonra bile"

Cahit Sıtkı

Kapkîner, ölümden korkmaz. Hatta, o, Cahit gibi, bir şey de ummaz bu hayattan. Zira, o, "ben-i israil hidayetinde değişmediği, bir soylu dalalet" içindedir. Yani mü'mindir ve dünya nimetinin bir mü'min için ne anlam ifade ettiğini iyi bilir:

"korkmuyorum

tutaracım da geçti

hiçbir şey ummuyorum

bir şey umamıyorum

bekliyorum bu kabristan'da

yalnızca bekliyorum"

Kapkîner'in başka şiirlerinde de Cahit Sıtkı izleri görülüyor. Fakat bu izler taklit gibi değil, belki, Cahit'in hayretle karşıladığı kimi oluş'ları:

"Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz

Ya gözler altındaki mor halkalar"

küçümsediğini ima etmek için bilhassa yapıyor bunu:

"Eylül kategorik bir çizgiydi alımda
mor halkaları / gözaltılarının
muttasıl leyli aylarımda"

Olumsuzluk, Kapkîner'de madalyonun iki yüzü gibidir. Bir tarafı tefsir ederken, öbür tarafı yok saymamak lazım. Mesela, bir yerde:

"Eyyub

bir adamın

hiç annesinin olmaması demektir"

derken, bir başka yerde:

"anne kokusu

/birdenbire gelir/

Eyyub mahvının mes'ud mealidir"

diyerek, aslında pek de olumsuz şeyler söylemediğini yine kendisi cevaplıyor.

Cahit Sıtkı'ya benzediği, hatta belki onun tesiriyle şiir söylemeye başladığı bile düşünülebilir. Fakat şu bir gerçek ki, Kapkîner, Cahit'in göremediklerini görmüş, dokunamadıklarına dokunmuş ve açamadıklarını açmıştır. O, artık bir şair değil, şiirin ta kendisidir. Üstelik, yalnız da değil!

15 Aralık 1995

"Hep olumsuz hayaller mi görüyordun"

"Görgü tanıkları"nda kendini böyle sorguluyor Kapkîner. Doğrudur, şiirlerinin genelinde olumsuzluk hakim. Bunda, "ufunetim iğrendirirdi" dediği ve okuyucunun tam unutmaya başladığı sıra yeniden hatırlattığı epilepsi'sinin önemli bir etken olduğu muhakkak. Bir takım endişeler taşıdığı belli. Cümlelerin sorularla, sık sık kesintiye uğraması ve beyinsel rahatsızlığını unutturmama gayretleri, şiirinde hüküm süren olumsuzluğu, bir dayatmaya dönüştürmekten kaçındığını gösteriyor.

Kapkîner, bu yanıyla Cahit Sıtkı'ya benziyor daha ziyade... Ancak yukarda da ifade ettiğim gibi, Kapkîner'in şiirlerinde, olumsuzluktan bunalanlar için bir açık kapı vardır gene de. Sonra, o, gördüğü veya içinde bulunduğu olumsuzluklardan dolayı asi ve müşteki de değildir:

"boynumda memnu levham

geçtim

memnun ve razı aranızdan"

Oysa Cahit, Kapkîner'in "insanlığın acısına" talib olmuşluğuna karşı, daha dar ve şahsi bir ızdırap içinde bulunmasına rağmen asil ve müstekidir:

"-Anne sana kim söyledi yavrunu doğurmayı

-bir kere doğurdunsa sonra niçin büyüttün

-bilmiyor muydun ki o yalnızlıktan korkardı

-öyle yalnız kaldım ki hayatımda

-kimi gün öldüm, kimi gün ilah oldum

-hep sana koştumsa akşamları

-bunca yıllık emektar kadehim

-sadece hoşnut olmadıgımda

-ruha ebediyyeti vaadeden

-efsanevi yalan nerde ölüm"

Cahit'in olumsuzluğu karamsarlıktır. Kapkîner'se, "olumsuzla hayaller görür" ama karamsar değildir.

Mesela, "varolma telaşı" Cahit'in dizelerinde:

"Semada yıldızlardan, yerde kurtlardan başka
Yaşayıp öldüğümü kimseler bilmeyecek"

kendini yaşarken kemiren karamsarlık yüzünden..
bir anda kesintiye uğrayıveriyor. Ondaki bu yanın,
Kapkıner'in şiirinde, daha şişkin ifadelerle sükuna
erdığı gözleniyor:

"ne yarım kupa suyunuz eksilecek

nardan gömleğim için

ne bir katre nurunuz sıçrar

yanık yüzüme

endişeye mahal yok

taşraya hep sıyırtma geçtim

kabrimin birinden ötekinedir seyahatim"

17 Şubat 1995

"delirmek

binbir gece masalı

hind ülkesi ölüm"

Daha önce hiçbir şairde rastlamadığım bir
rahatlıkla yapıyor betimlemelerini. Bir şairin, bu
kadar özgün olmaya hakkı var mı?!

22 Şubat 1995

Zaman zaman çok yadırgıyorum Kapkıner'i.

Kur'an-ı Kerim'de, terazinin denk gelmesi için,
insana bağışlandığı beyan edilen uyku, yani bir
ihسان, bir kul tarafından nasıl mübtezel kabul
edilebilir:

"uyku,

o kimseden esirgenmeyen

mübtezel nimet"

bu tür tanımlamalarla, sanki, beyinlerimizi elektro-
şoka uğratmak istiyor ve şimdiye kadar edindiğimiz
tüm bilgileri yeniden gözden geçirmemizi teklif
ediyor bize.

Yadırgamak, benimsemenin bahanesi sanki...

03 Nisan 1995

"Eyyub sahifesinden başladım

yüzlerim ya çok düzgün

ya da oldukça çarpık"

İnsanlar ve yaşadığı dünya ile arasındaki uçurum
asla doldurulamayacak kadar eski ve birbirine zıt
şeyler.

Alın yazısının, "yabancı çevriminde / bir büyük
harfle/ okunuyor olmasına şaşırمامış görünüyor.

"Bu çukurlara düşeceğinden" haberli çünkü.

Haberi kendisine önceden verilen bu dünya
hayatı, onun gözünde öyle küçük bir şey ki:

"bir kefedede evren

ötekinde ben

insanlığın acısı"

diyerek yüreğinin terazisini olabildiğince geniş
tutmaktan sakınmıyor.

İnsanlar zalim. Fakat o, "icbar edildiği ikamete latif
düştüğü" için, hiç kimseyi "zalimliğinden dolayı
suçlamayacak kadar" merhametli...

18 Şubat 1996

Bir adam, "müstesna bir şair" diye tanımlayarak
kendini bir yerlere oturtuveriyor. Hem de, şairi
gözünden tanıyanların (!) müsaadesini dahi almadan.
(Bu ikinci cümleyle benim bir ilgim yok.)

Fakat, önceleri sırf o tanımlamadan dolayı:

"Hadi canım sen del (kendisinin yıllar önce İsmet
Özel için kullandığı ifadedir.)"

demıştim.

Ta ki, bir denemesinde "şiir İslâmîleşebilir"
acayıplemesiyle karşılaşınca kadar bu tavrım
devam etti. Acayıpleme diyorum, çünkü şiirin
"zaten" İslâmî olduğu konusunda en ufak bir şüphem
yoktu. İslâmî olanın İslâmîleşebilmesi de neyin
nesiydi? Üstelik Kur'an ayetleri ve Hadis'ler de
ortadayken...

Ama, hangi İslami şiir?

Dergi sayfalarında, durmadan feveran eden,
Bosna'ya dair yakılan ağıtlar mı; yoksa üniversite
kapılarında katledilen müennes haklarını haykıran
çığlıklar mı? Ya da daha başka... Başka, İslâmî olan,
güncel ve geniş zamanlı acılar...

Peygamber (A.S.)'ın sık sık mırıldandığı, İbn
Lebid'e ait olan şu iki dize, Kapkıner'in
"İslâmîleşebilir" dediği şiirin ipuçlarını veriyor bana:

"günler senin bilmediğin şeyleri sana açıklayacak
azığını vermediğin adamlar, sana haberler
getirecektir"

20 Şubat 1996

"Besmeleye düştüğü şerhi" kitabının bütününe
serpiştirmiş: Hayat, Ölüm, Fena ve Beka.

"Hep muzarisin

muzari geliyor her cümlede

fiillerin

Serendib'de misin

Diyanbekir bu mudur

Diyanbekir Serendib'e

Kaç bin ışık yıldır"

Bu şair, gerçekten müstesna...

AYRILIK VAKTİ

Eylül'ün nefesi çoktan değdi dağlara
Ayrılık vaktidir, vedalaşalım
Ellerinde uçmayı öğrenmiş yavru güvercin ürkeklği
Dudaklarında son tebessüm sıcaklığı
Kaldır gözlerini bir bak
Gökyüzü kirlendi, yağmur kokuyor toprak
Kanatlarında sıcak iklim telaşı göçmen kuşların
Şimdi ayrılık vaktidir, vedalaşalım

Soyuluyor renkler ve bulutlar avuçlarından
Ayrılık vaktidir, vedalaşalım
Bir tohum gibi yüreğinde çoğalttığın umutları
Ölümsüzlüğü yaşarcasına tattığın coşkuları
Kısılmış lamba fitili yalnızlıklara rağmen
Milyonlarca değişik yüzde ve bir başka mevsim
Tanırsın buğuya dönüşen nefeslerle her sabah
Şimdi ayrılık vaktidir, vedalaşalım

Göçerler yüzlerinde taşıyor kurumuş gelincikleri
Ayrılık vaktidir, vedalaşalım
Farkındasın yıldızlar birer birer eksiliyor geceden
Dün son kırlangıç da ayrıldı pencereden
Kuytularında sıcak hatıralarla
Dökülmüş yapraklara aldırmandan, kararlı
Ellerini son bir defa daha uzat
Şimdi ayrılık vaktidir, vedalaşalım

Eylül'ün nefesi çoktan değdi dağlara
Soyuluyor renler ve bulutlar avuçlarından
Kanatlarında sıcak iklim telaşı göçmen kuşların
Şimdi ayrılık vaktidir, vedalaşalım...

MECBURUM

Her doğan can gibi yıldızım,
Ayım.
Önceliğim baba suyu,
Anne karnı uzayım.
Doğ yıldızım demiş kaderim, doğ...
Doğmaya mecburum, mecburum
Doğarım.

Sevgi şafakları oluşturmak görevim.
Işıdığım ilk günden beri,
Karanlık bucağa, dibe aşığım.
Şifalı ellerinle, fezada uğramış yürekleri
Oğ denildiğinden, oğ...
Oğmaya mecburum, mecburum
Oğarım.

Karanlık ol, çök üstüne nasipsizlerin
Derken birilerine kaderi;
Işıt der bana,
Isıt, sevgiye soğuk yürekleri.
Umuda yelken açtır, daima
İlahi mekân, gönüller benim yerim.
Gücünün yettiğince kinleri, nefretleri
Boğ dediğinden rehberim, boğ...
Boğmaya mecburum, mecburum.
Boğarım.

Farklı duygularım, başkaları gibi
Farklı mesajlarım.
Konuşulmamışı konuşan eğitimcim.
Yazılmamışın yazarıyım.
Çağıma düşeni, ilk benim görür gözlerim.
Geleceğin göğüslerine uzarın ellerim.
Ayaklarımla yeryüzü meleklerine,
Ellerimle gökyüzüne hükmederim.
Yüceden, Yücelerdendir emirlerim.
İlahidir marifetim
Ve tek ekberedir secdelerim.
Sürekli emirler alırım...
Emret derim, emret
Sağ göklerin memesini, adıma sağ...
Sağmaya mecburum, mecburum
Sağarım.

Ve zaman olur devran döner
Yaşım kemâle erer,
Ecelin müntehasına varır da ömür,
Sır veririm halefime, el veririm.
Bir ses duyarım, muhakkak
Ağ yücelere, ağ...
Ağmaya mecburum, mecburum
Ağarım

EKMEK BİTTİ!..

*ekmeğin kokusunu
aldı duman fırından*

bir çentik daha açıldı karnına dağın
bebek bastı çiğliği
fırladı

uçurtma uçtu
issizlik koptu

kopan su
boşluğu verdi sesinden
yavaşça bir ritm
bir müzik
bir feryâd
yelesiz bir at
koştı
enginlere uzanan bakış
çoşan bakış
dondur

ömrün son karesinden son kere
görünüyordu:

çakmakçı çocuktu mesela
tüplü çakmaktan çıkacak
soluk bir viziltili
duymaya tutuyordu

ömrün son karesinden son kere
görünüyordu:

posta servisinde
ıvır zıvır şeyler
yakılmayı bekliyordu

cezaevinde bir başka karede
son kere boşuna bekliyen
apaçık canevi vurgunları
apaçık neyi bekliyordu?

*ekmeğin kokusunu
aldı duman fırından*

çünkü çıkmıştı hayatlarından aşk
semirmiş surat
çanaklarından
sinir
akıyordu
irin akıyordu
kusmuk ve
sair bulanık
bir akıntı
çalkanıyordu

devletimiz iyidir! diyordu şişko
iyidir iyi! diyordu

şefiniz iyidir! diyordu dobişko
halk biraz daha eğilmeli!

bir şamata bizler için
iyi deyin haydin diyordu

yanarak sağaltılan marş
korkunun göbeğinden geliyordu

gecenin yıldızsızlığına gebelenen
kol ve kanattı çırpınan kalp
çarpyordu

*ekmeğin kokusunu
aldı duman fırından*

yitikliğin suları fokurdadı
döktü fakir buharlaşan suları
fakir kirli
beyaz üstüne
döktü suları
yandı fikir

Bu Sayıda

hünkârı cumhuriyetin
höykürdü sonra
sonra çöktü
oturdu tahta
göçtü tahta

çöplükteki açlık ürktü
kalktı havaya zorlu kanatlar
hepsi kuştı
uçtu
bildircin
üveyik
karabataklar

-diğer nesneler mi?
-dahil diğerleri de!

-hangi orman sizinkisi?
-gömölüp gittiğimiz!

-sesiniz hâlâ
bir dağ mı?
-bir sükût!

bir sükût!
bir sükût!

*ekmeğin kokusunu
aldı duman fırından*

bütün yaz boyu
pişti toprak
çakal ve kurt uyur
gibiymi uyku

ruh uyumadı

şimşek ve yağmur durdu
düştü hüzün gözden
hüzün gözden düştü
sevinçler çığlıklar şarkılar
güzden kalan ırmak
dağı
sildi süpürdü
matrak yapraklar götürdü
denize götürdü
deniz öldü

*ekmeğin kokusunu
aldı duman fırından*

bebek bastığı çığlığın
kaldı altında

çakmaktan tekaüt oldu
patladı çocuk

posta servisine
yangınlar dolduruldu

körüklendi dert balonları
heyhaylenen sevdalıların
sayısı arttı

semiren surat
şeflik üzere
dalmış nutka
gidiyordu

*ekmeğin kokusunu
alıyordu duman fırından
ve ekmek bitiyordu
ve ekmek
bitti!*

1996

İhsan BİÇİCİ

İSTİYORUZ

DIYARBEKİR DELİLO

Desem ki bu şehir Diyarbekir'dir adım adım
Kapılarını ben çaldım

Ben açtım kendi elimle
Sokaklarını sevgimle

Ben kurşunladım
Anlattım ona rüyamı bir masal gibi
Dicle'den, Karadağ'dan, Alipar'dan
Anadan

Babadan
Yardan

Bu kadarmış nasibi
Dicle bağı yaşlardan doğa gelmiş bir nehir
İnceden, hafiften ağlayıp durur
Yılanlı, akrepli, sevdalı şehir
Hatırladıkça için burkudur

Cin Ali bahçesinde şöyle bir bahar
Ve yahutta mevsim yazdır. "Çay önünde karpuzlar."

"Mardin Kapı şen olur
Dibi değirmen olur"

Değirmene inerken yoluma rastladı yâr
Hele yâr yâr, zalim yâr, hain yâr, vefasız yâr.
Rüzgârın başka eser, çiçeğin başka kokar
Şimdi...

"Diyarbakır dolar şimdi
Dolar boşalır şimdi"
Bırak ellerimi lo

Delilo...

Başlar şimdi

Davul dan dan vuruyor bak oyuncular hazır
Sana binlerce selâm güzel Diyarbakır

AÇIKLAMA:

Bu şiir, Avukat
İhsan BİÇİCİ'ye ait
olup, 1954 yılında
Ankara'da düzenlenen
Diyarbakır Folklor
Gecesi için çıkarılan
HANEK adlı bültende
yayınlanmıştır.

Şiire ulaşmamızı
sağlayan arkadaşımız
Mevlüt TOPUKSAL ve
Diyarbakır İl Kültür
Müdürü M.Tevfik
ARITÜRK'e teşekkür
ederiz.

KIRAĞI

Fiyatı: 50.000.- TL